

ע"פ 5916/22 - ספיר פרנקו נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

ע"פ 5916/22

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערערת: ספיר פרנקו

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה
מיום 3.8.2022 בתתע"א 744-10-21 שניתנה על ידי
כבוד השופטת א' ח' בר

בשם המערערת: עו"ד רבקה ג'אן

פסק-דין

זהו ערעור על החלטתו של בית משפט השלום לתעבורה (השופטת א' ח' בר; להלן: המותב או השופטת) מיום 3.8.2022 בתתע"א 744-10-21, שבה נדחתה בקשת המערערת לפסילת המותב מלדון בהליך.

1. ביום 4.10.2021 הוגש נגד המערערת כתב אישום המייחס לה עבירה של נהיגה בשכרות. בהליך התקיימו מספר דיונים, ובתום דיון שהתקיים ביום 27.3.2022 קבע המותב מועד לדיון הוכחות נוסף ביום 6.6.2022 וכן הורה למערערת להודיע אם היא עומדת על העדת עורכי תעודות ציבוריות שנערכו בעניינה של המערערת. המערערת הגישה בקשה לדחיית הדיון, וביום 9.5.2022 דחה המותב את הבקשה בציינו: "מועד ההוכחות נקבע מבעוד מועד. פרשת התביעה הסתיימה. העובדה כי טרם ניתנה החלטה בבקשה לחומר חקירה אינה אמורה להשפיע על המשך ההוכחות" (ההדגשה הוספה).

2. בבוקר הדין הגישה המערערת בקשה לפסילת המותב בה טענה, בתמצית, לקיומם של קשרי חברות קרובים בין המותב לראשת שלוחת תביעות תעבורה נגב במשטרה (להלן: ראשת השלוחה) בעקבות עבודתן המשותפת כתובעות תעבורה בעבר. עוד ציינה המערערת, בין היתר, כי באת-כוחה שירתה יחד עם השופטת וראשת השלוחה והייתה עדה ליחסים הקרובים ביניהן; וכי ראשת השלוחה אף נכחה באחד הדיונים שהתקיימו בהליך.

המותב דחה את בקשת הפסלות ביום 8.6.2022, וערעור שהגישה המערערת - אשר נדון במאוחד עם ערעור נוסף שבו הועלתה סוגיה זהה - נדחה אף הוא בפסק דיני מיום 17.7.2022, מחמת השיהוי המובהק שבו לקתה בקשת הפסלות (ע"פ 4457/22; להלן: ערעור הפסלות הקודם). בפסק הדין בערעור הפסלות הקודם הודגש, בין היתר, כי באת-כוח המערערת ידעה זה מכבר על החברות בין המותב לראשת השלוחה, וחרף זאת בקשת הפסלות הוגשה רק למעלה משבעה חודשים לאחר שההליך הועבר לניהולו של המותב. בנסיבות אלו, נקבע כי התנהלותה הדיונית של המערערת סותרת את החובה להעלות טענת פסלות "מיד לאחר שנודעה [למבקש] עילת הפסלות" (סעיף 146(ג) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982), באופן שמצדיק את דחיית הערעור מטעם זה בלבד.

3. ביני לביני, ביום 9.6.2022 הגישה המשיבה שני מסמכים לבית המשפט קמא, ובהם מזכר מאת אחת השוטרות שערכה את הדו"ח בעניינה של המערערת. ביום 12.6.2022 הודיעה המערערת כי היא מתנגדת להגשת המסמכים, מן הטעם שפרשת התביעה הסתיימה, ובהמשך אותו היום קבע המותב כי הנושא יידון בדיון הבא שנקבע.

4. הדיון האמור התקיים ביום 18.7.2022, ובמהלכו קבע המותב כי אין מניעה להגשת המזכר. המותב ציין כי המשיבה הודיעה עוד במהלך הדיון מיום 27.3.2022 על כוונתה להגיש את המזכר, וכי באת-כוח המערערת לא התנגדה לכך. עוד צוין כי "[המשיבה] לא הצהירה 'אלו עדיי', ולפיכך, לא הסתיימה פרשת התביעה" - וכי טענת באת-כוח המערערת לפיה פרשת התביעה הסתיימה, אינה עולה בקנה אחד עם בקשות שהגישה במסגרת ההליך בעניין העדת עורכי התעודות הציבוריות. בשלב זה ביקשה באת-כוח המערערת להעביר את ההליך לשלב פרשת ההגנה וטענה, בין היתר:

"הערות בית המשפט אינן צריכות להיות הערות לתיקון עבור התביעה.

לשאלת בית המשפט, ב"כ [המערערת] תבהיר באם היא רוצה להעיד את עורכי התע"צ, לאור בקשות שהגישה לתיק בית המשפט, אני מבקשת שבית המשפט לא יעיר לתביעה על 'טעויות' שנעשו לאורך ההליך, על אף בקשותיי בית המשפט חוזר ומעיר את תשומת ליבה של התביעה לעניין התע"צ, במהלך שני [ה]דיונים האחרונים המדינה ביקשה לנהל פרשת הגנה ובכך גילתה דעתה לסיים פרשת תביעה ולעבור לפרשת ההגנה."

בתגובה ציינה באת-כוח המשיבה: "בית [ה]משפט אמר את דברו כדי שאשמע את מה שנאמר פה ולא נתן שום המלצה כזו או אחרת, אלא רק שיקוף של מה שנאמר ב[א]ולם". בהמשך העיר המותב לפרוטוקול כי "בית המשפט החליט היום שפרשת התביעה טרם הסתיימה ולכן, נותרנו בעניין עורכי התע"צ". בשלב זה ציינה באת-כוח המערערת:

"לשאלת בית המשפט, אם אני רוצה להעיד אותם או לא, אני משיבה שלאור הערת בית המשפט, אציין שככל ראיות ההגנה לא יוגשו, התיק [ככל הנראה הכוונה ל'הטיפ'] כפי שניתן לתביעה יינתן גם להגנה על מנת שהערות והטיפים יינתנו שווה בשווה לשני הצדדים".

בתום הדיון קבע המותב מועד נוסף "להמשך פרשת תביעה ופרשת ההגנה", והורה למערערת להודיע אם היא עומדת על העדת עורכי התעודות הציבוריות.

5. למחרת, ביום 19.7.2022, הגישה המערערת בקשת פסלות וטענה כי המותב "אינו שומר על ניטרליות במהלך הדיונים ונוטה באופן שיטתי לטובת התביעה, בניהולה של חברתה הטובה של מותב זה". לטענתה, המותב "שם עצמו בנעלי התביעה" בכך שהעיר לבאת-כוח המשיבה על אי-הגשת ראיות - אף שלא הייתה ערה לכך בעצמה - תוך שהוא "מנחה ומתזכר" אותה בנושא. כמו כן הפנתה המערערת להחלטה מיום 9.5.2022, בה ציין המותב כי פרשת התביעה הסתיימה, וטענה כי מתן ההיתר למשיבה להגיש ראיות בשלב זה מהווה סטייה משמעותית מסדרי הדיון. על כן סברה המערערת כי התנהלות המותב מעידה על "מעורבות יתר" שלו בהליך ומקימה חשש ממשי למשוא פנים. כמו כן, לטענתה מתקיימת בענייננו עילת פסלות נוספת, שכן "עניין המניעות שיש למותב זה מול [ראשת השלוחה] ושלוחיה התובעים, זרועה הארוכה [...] מופר כדרך קבע".

6. המשיבה הביעה התנגדות לפסילת המותב והבהירה, בתגובה לטענות בעניין הקשר בין המותב לראשת השלוחה, כי "הוקצה על ידי התביעה תובע ממונה האחראי על כלל התיקים הנדונים בפני מותב זה [ו]הוא בר סמכא על הטיפול, מתן מענה וכל הקשור לעניינים שבפני מותב זה, והכל למען ניקיון הדעת ועל מנת להימנע ממצב שבו גורם המופיע ברשימת ההימנעויות יהיה נוכח בדיונים של אותו מותב".

7. ביום 3.8.2022 דחה המותב את הבקשה לפסילתו, בקבעו כי הבקשה הנוכחית מהווה "מיחזור" של חלק מהטענות שהעלתה המערערת בבקשת הפסלות הקודמת. המותב חזר והדגיש כי ראשת השלוחה אינה מופיעה בפניו, וכי הקשר בינו לראשת השלוחה אינו מקים עילה לפסילתו. עוד נקבע כי טענת המערערת לקיומו של חשש ממשי למשוא פנים, נטועה אך בחשש סובייקטיבי שלה ואינה מבססת עילת פסלות. המותב הוסיף כי הטענה בדבר "מעורבות יתר" מהווה, למעשה, השגה על החלטה דיונית שניתנה בהליך; כי השגות מעין אלו אינן מקימות עילת פסלות; ומכל מקום כי ההחלטה מהדיון מיום 18.7.2022 אינה מעידה על היעדר ניטרליות. בהקשר זה הודגש כי "מותב זה לא העלה את עניין הגשת ראיות התביעה מטעמו ולא השלים ראיות עבור התביעה"; וכי המערערת ציינה בעצמה, במספר בקשות שהגישה, כי טרם הביעה את עמדתה הסופית בעניין העדת עורכי התעודות הציבוריות - שהם עדי תביעה - ו"בכך הביעה ההגנה עמדתה כי טרם הסתיימה פרשת התביעה".

8. מכאן הערעור שלפניי, אשר הוגש ביום 6.9.2022, ובו עומדת המערערת על הטענה כי אירועי הדיון מיום 18.7.2022 מעידים שהמותב מנהל את ההליך באופן שאינו ניטרלי. זאת, בפרט בכך ש"ביק[ש] מהמשיבה בצורה עקיפה להגיש ראיות תביעה נוספות" שהמשיבה לא גילתה כוונה להגישן, ובכך שנתן החלטה החורגת באופן משמעותי מסדרי הדיון "כדי להיטיב עם מצבה של המשיבה בתיק". עוד טוענת המערערת כי הדיון מיום 18.7.2022 "לא התקיים כלל וכלל באופן המתואר על ידי השופטת בהחלטה" וכי הפרוטוקול "אינו משקף את כל הדברים במלואם [...] שברי המשפטים שנכתבו בו מוכיחים את הדברים שלא נכתבו". לטענתה, עיון בפרוטוקול הדיון מגלה את "חוסר כוונתה של המשיבה להמשיך ולהגיש ראיות תביעה נוספות", וחרף זאת "השופטת ממשיכה ורומזת בכל דרך אפשרית" לבאת-כוח המשיבה בנושא: כך, לטענת המערערת, אמירת באת-כוח המשיבה כי "בית [ה]משפט אמר את דברו כדי שאשמע את מה שנאמר פה", נאמרה בתגובה לכך שהמותב העלה את הצורך בהגשת התעודות הציבוריות.

9. המערערת מוסיפה כי עובדת מינויה של השופטת לתפקיד שיפוטי מיד לאחר סיום תפקידה במשטרה,

"מקימה סימן שאלה גדול ביחס ליכולתה לשמור על ניטרליות במהלך הדיונים בתיקי תעבורה [ו]בייחוד של מחוז דרום". כמו כן עומדת המערערת על טענתה ל"קרבה ממשית" בין המותב לראשת השלוחה המצדיקה את פסילתו, ולגישתה אין מקום ליתן משקל מכריע לשיהוי שבו לקתה טענה זו ו"לסגור את דלתות בית המשפט בפני מבקש/מערער בשל טעמים פרוצדורליים". המערערת מוסיפה ותוהה מדוע הגורמים הרלוונטיים בתביעה "נזכרו, זה עתה" למנות תובע האחראי על התיקים שמתנהלים מול המותב, ומכל מקום, לטענתה לא מדובר ב"פתרון אמיתי" למניעות של המותב. עוד לשיטתה, קביעת המותב כי ראשת השלוחה אינה מופיעה בפניו "סוטה סטייה גדולה מן האמת", והיא מפנה בהקשר זה למסמכים הנוגעים לדיונים מהחודשים מרץ ומאי 2022. נוכח כל זאת טוענת המערערת כי יש לפסול את המותב מלדון בהליך, ולו מטעמים של מראית פני הצדק - שלהם, לגישת המערערת, יש ליתן משקל מוגבר בהליכים פליליים - וכן כי אין מקום לכך שהמותב ידון בתיקים של יחידת תביעות תעבורה במחוז דרום.

10. דין הערעור להידחות. תחילה אציין כי אין מקום להידרש לטענות שהעלתה המערערת בנוגע לעצם הקרבה בין המותב לראשת השלוחה, או בנוגע לאירועים שהתרחשו לפני מתן החלטת הפסלות הקודמת ביום 8.6.2022. אין אמנם הגבלה על מספר הפעמים שבעל דין רשאי להגיש בקשת פסלות, אך "על הטוען לעילת פסלות נוספת באותו הליך להצביע על עילה חדשה, אשר לא נדונה בעבר ואשר צמחה לאחר מתן ההחלטה הקודמת בעניין הפסלות" (ע"פ 3920/19 משה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (2.7.2019); וראו גם, בין היתר: ע"פ 8637/13 אייל נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (27.12.2013)). בהתאם, כבר נפסק בעבר בהקשר דומה כי "צד להליך אינו יכול להעלות שוב ושוב את טענותיו בעניין שכבר נפסק בו. זוהי המשמעות המעשית של עקרון סופיות הדיון" (ע"פ 2966/15 אסילקו לעבודות בנייה וחקלאות בע"מ נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (30.4.2005)). כאמור, ערעור הפסלות הקודם - שבו הועלתה הטענה לקרבה ממשית בין המותב לראשת השלוחה, וכן הטענה כי ראשת השלוחה נכחה בדיונים שהתקיימו בפני המותב - נדחה מחמת שיהוי מובהק מצד המערערת. בנסיבות אלו, אין מקום להעלות את אותן הטענות בבקשת פסלות נוספת; ועל אחת כמה וכמה אין מקום להשיג, במסגרת הערעור הנוכחי, על הנימוקים שעמדו בבסיס דחיית ערעור הפסלות הקודם.

11. באשר ליתר טענות המערערת: לא מצאתי כי האירועים שפורטו בבקשת הפסלות ובערעור שלפניי מקימים עילה לפסילת המותב. פרוטוקול הדיון מיום 18.7.2022, שחלקים ממנו צוטטו לעיל, אינו מגלה בסיס לטענה שהמותב "הנחה" את באת-כוח המשיבה להגיש ראיות כאלה ואחרות או "תזכר" אותה באופן שהיה עלול להקים חשש ממש למשוא פנים מצדו. טענת המערערת כי פרוטוקול הדיון מיום 18.7.2022 אינו משקף את האירועים כהווייתם הועלתה בעלמא, והיא עומדת בניגוד להבהרת המותב כי "לא העלה את עניין הגשת ראיות התביעה מטעמו ולא השלים ראיות עבור התביעה" ולהצהרת באת-כוח המשיבה מזמן אמת לפיה הצהרות המותב היוו "שיקוף של מה שנאמר ב[א]ולם". בשים לב לכך שהמערערת לא הגישה בקשה לתיקון הפרוטוקול, הערעור דן אינו המקום המתאים לבירור ראשון של הנושא (ראו והשוו, למשל: ע"פ 6934/15 ברייק פור לייף בע"מ נ' מועצה מקומית - קדימה צורן, פסקה 6 (21.10.2015)).

12. אף אם אקבל את הטענה שבמהלך הדיון הזכיר המותב מיוזמתו את הראיות שלא הוגשו - אין בכך כדי להקים עילת פסלות. אזכיר כי הדיון האמור התקיים, בין היתר, על רקע הודעת המערערת מיום 12.6.2022 בה התנגדה להגשת המזכר וטענה כי פרשת התביעה הסתיימה (ראו פסקה 3 לעיל), וכן על רקע העובדה שהמערערת טרם הודיעה אם ברצונה להעיד את עורכי התעודות הציבוריות. משכך, אין כל פגם בהעלאת הנושא בפני הצדדים, ודומה כי הדבר אף נדרש לשם ניהול יעיל של הדיון. על כן אין בכך להעיד שענייננו בא בגדרי אותם מקרים נדירים שבהם הפעילות השיפוטית, היא כשלעצמה, מקימה חשש ממש למשוא פנים (ראו למשל: ע"פ 4086/22 זלום נ' מדינת

ישראל, פסקה 9 (22.6.2022); ע"פ 1072/22 ג'ולאני נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (24.2.2022)). בכך נבדל עניינו מע"פ 3971/90 אסיס נ' אוסטרובסקי, פ"ד מה(1) 661 (1990), שאליו הפנתה המערערת לתמיכה בטענותיה, אשר עסק בנסיבות שונות בתכלית: התבטאות מובהקת וחד-משמעית של המותב שקראה לתביעה להביא עדים מסוימים, שאם לא כן "בעיני הציבור יהיה ברור כי במקרה מיוחד ומזעזע זה לא ניתנה אפשרות לבית המשפט להגיע לחקר האמת" (ראו שם, בפסקאות 4 ו-13-15).

13. החלטת המותב ביום 18.7.2022, שבה קבע כי פרשת התביעה לא הסתיימה, אף היא אינה מקימה עילת פסלות בנסיבות העניין. מדובר בהחלטה דיונית מובהקת הנוגעת לניהול ההליך, ולא שוכנעתי כי יש בה, כשלעצמה, כדי להעיד שהמותב נוטה לטובת המשיבה או כי מתקיים בעניינו חשש ממשי למשוא פנים. הטענה כי ההחלטה מיום 18.7.2022 שגויה לגופה וכי פרשת התביעה הסתיימה - היא טענה ערעורית במהותה ועל כן ראוי לה שתתברר בהליך ערעורי מתאים ולא בהליכי פסלות (ראו, למשל: ע"פ 4076/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (22.6.2022); ע"פ 2793/09 איליאבייב נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (6.5.2009); ע"פ 7689/01 טאהא נ' מדינת ישראל, פסקאות 6-8 (22.10.2001)).

14. מכל הטעמים שפורטו לעיל, הערעור נדחה.

ניתן היום, ט"ו באלול התשפ"ב (11.9.2022).

ה נ ש י א ה